

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 238.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la adminis-
trație. Prețul după tarif
și învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiesc.

Ură nepotolită.

București la 14 Iulie v.

Călătorind cu un tren austriac, într'un apartament de cl. II-a aveam ca tovarăș pe un englez american și doi profesori-preoți catolici dela universitatea din Buda-pesta.

Americanul mergea la Constantinopol și fiind în vorbă cu unul din preoți, care știa englezește, cerea informații, să meargă cu trenul, prin Bulgaria și Turcia, ori să meargă la Constanța, să călătorească pe un vapor românesc.

Natural, Ungurul nu putea pierde prilejul să nu-și arate arama. Spunea, că prin Ungaria o să-i fie bine, având confort modern și ordine. Dar dela granița cu România se începe Africa. Românii nu știu decât o limbă, limba lor și poate să fie chiar bătut pe vaporul românesc, — ca străin.

Prin Bulgaria și mai ales în Turcia e cu mult mai bine, etc.

Ungurul, care nu bănuia, că sunt român, a rămas foarte surprins când i-am spus, că am călătorit prin România de vre-o câte-va ori și m'am convins chiar de contrar. Peste tot, Românii nu e șovinist, ca să nu învețe și alte limbi.

Papistașul m'a întrerupt, spunând, că nu din pricina șovinismului nu învață alte limbi, ci fiindcă Românii sunt foarte mărginiți la minte, incapabili.

În loc să-i răspund, m'am calmat și l'am întrebat zimbând, putea-mi-ar spune, care e pricina urii fără margini, care stăpânește pe fiecare maghiar față de români, o ură de care nu se pot imuniza nici chiar fețele bisericesti?

El părea că se gândește. Câteva clipe se sbătea să afle pricina, dar zău, nu o afla. Ca să scape de întrebare, mi-a răspuns cu greu, că maghiarii nu urăsc pe Români, doar dacă i-ar ură, nu le-ar face școale de stat, ca să-i învețe, să-i cultiveze.

În discuția care a urmat, i-am dat reverendiseimului răspunsul cuvenit, fără să mă tradez însă, chiar în interesul apărării. Iar ca încheiere, americanul spunea că e

nedumerit, fiindcă el cunoaște mulți muncitori români în America și aceia sunt cei mai blâzi, cei mai cinstiți, iar italienii de sud și maghiarii dimpotrivă au o veste cam rea pe acolo. De altfel dela „North Deutscher Lloyd“ i-au recomandat serviciul maritim Român ca cel mai bun în navigația Europei orientale. Nu de mult, tot pe tren, vorbeam despre acest incident cu un prieten a cărui familie vărează într'o comună frumoasă din Munții Apuseni. Acolo, în piață, au niște maghiari o prăvălie și trăiesc de zeci de ani numai din negoțul ce îl fac cu locuitorii români din Imprejurimi.

Trimitând odată la prăvălie după ceva servitoarea observă că îi lipsesc doi fileri. Ca să nu umble de două ori, spunea negustorului că o să aducă spre seară și cei doi fileri.

Atunci negustorul i-a zis să spună stăpânului său că unui „valah cu limba păroasă“ nu-i creditează nici doi fileri...

Întrebați-l și pe asta care trăește de zeci de ani și se îmbogățește de pe Români. El va răspunde că nu urește pe Români.

Dar v'ași putea aduce sute și mii de pilde, cari să ilustreze ura ce o au maghiarii pentru noi, ură pe care nici nu ar putea-o motiva la adecă.

Să ne aducem aminte de războiul pentru neatarnare, din 1878. Când Românii luptau la Plevna, presa din Pesta nu avea decât cuvinte de ură pentru neamul nostru.

Scriau că un regiment de honvezi maghiari ar fi destul pentru a bate întreagă armata noastră.

Aceeași „dragoste“ ne-o arată și acum, când avem de furcă cu Bulgarii.

Pentru ei, n'am avut nici un motiv, nici drept să intervenim în războiul din Balcani, mai ales împotriva „nobilului“ „viteazului“ și „dreptului“ popor bulgar,

Nu am avut un singur conflict de arme ori diplomatic, unde presa maghiară să nu fi fost de partea potrivnicilor noștri.

Cu un cuvânt — ură și iarăși ură, nepotolită, nestinsă, nesecată și — nemotivată.

Pe bancnotele Ungariei nu to-

lerează inscripție românească, numai maghiară. Pe vagoanele căilor ferate Ungare nu vezi o singură notiță românească.

Își întemeiază o episcopie greco-cat. maghiară, iar când văd că nu li se admite limba maghiară ca limbă liturgică, ei aleg pe cea grecească, uitând că limba română e vorbită și înțeleasă acolo, că atâtea milioane de români plătesc dare și le apără patria, — că o mare parte din credincioșii încorporați la noua cieceză sunt români. Decât limba „valahă“, mai bine cea grecească.

Cu un cuvânt ură, numai ură, pretutindeni, pentru tot ce e românesc, pentru limba noastră, școala noastră, credința noastră. Ură pentru țaranul român, chiar și când plătește contribuția față de stat, ură pentru el și când servește la armată ca să deprindă mânărea armelor pentru apărarea țării.

Ură pentru dorobanțul român și țara românească, ură pentru familia ei domnitoare.

Am văzut în gara de la Predeal cu câtă ură priveau la soldații români, la vagoanele românești, la codrul și la cerul românesc, nu numai frânării cutărui tren de marfă ungurească, ci și domniile pretinși culți. Le ascultam observațiile stupide și malițioase și mereu mă chinuiam să află motivul acestei uri bolnave, urate. Dar nu am putut pricepe rostul ei.

Va fi poate fiindcă i-am slugit ca iobagi și i-am înavuțit veacuri de-arândul.

Va fi poate fiindcă ne-am vărsat sângele pe toate câmpiile de război ale Europei pentru ca să le susținem domnia.

Va fi poate fiindcă le-am dat pe Ioan Huniade, cel mai mare beliduce al Ungariei. Ori, fiindcă le-am dat pe Matia, cel mai drept rege al Ungariei, cu moartea căruia „a murit și dreptatea“ în Ungaria.

România le deschide piața pentru articole industriale, preferându-i. Poate asta va fi pricina urii. În țară înflorește negoțul lor, — la orașe trăiesc sute de mii de maghiari, ca străini, fără să plătească dare, fără să fie obligați la serviciu militar. Se îmbogățesc în Ro-

mânia și se întorc în săcuime cu ura în suflet față de noi.

Am stat cu ei în alianță, implinind toate dorințele lor. Am suferit în tăcere să-și bată joc de frații din Ardeal. Ce să mai facem oare, ca să nu ne mai urască acest popor și să nu pretindă impetuos ca noi, cu toate aceste să-i iubim?

Eu cred că nu este fel și modru pe lume, ca să le stămpărăm ura. Să le dăm lor țara, să punem un cutare Pișta pe tronul României, să-i servim cănește, — toate ar fi înzădar. Ei ne urăsc și ne vor ură în veci. Ei ne asupresc și ne persecută pe toate căile, cu toate mijloacele. Ne hulesc, ne batjocuresc pe toți și pe cei cari le servesc, în Ungaria, și pe cei cari stau gata cu arma în ajutorul lor, în regat.

Conferența de pace dela București.

Un important interview cu ministrul bulgar Tonceff și ministrul sârb Passici. — Lucrările conferenței.

Glasul României a fost ascultat. Delegații statelor balcanice au sosit la București și mâine sau cel mai târziu Joi prima ședință a conferenței păcii balcanice se va putea deschide sub președinția d-lui Titu Maiorescu, prim-ministrul României.

Reuși-va oare această conferență, care se face sub patronajul României, să împace toate interesele și toate patimile? — Iată marea întrebare, care preocupă în aceste zile memorabile întreaga lume civilizată.

Delegații bulgari au sosit la București cu ramura de măslin. Recunoscând marile servicii, pe cari le-a adus România statelor balcanice prin intervenția ei militară pacificatoare, delegații bulgari constată unanim, că *concesiunile făcute României din partea Bulgariei sunt definitive și că cea de capetenie dorința a lor este să se restabilească între ambele state cele mai sincere și durabile legături pentru viitor.*

Mai adevoioase și îngrijitoare se prezintă *relațiunile între aliații*

Leac nu avem pentru ura lor. Pricina urii lor nu o putem afla, înzadar ne-am bate capul.

La sfârșit trebuie să ne mulțumim cu teza, că ura lor nu poate avea alt motiv decât acela că noi, 12 milioane de latini suferim fără retorsiune, ca ei, cei 7 milioane să ni-o arate la fiecare pas, în fiecare clipă.

Și, de fapt, judecând psihologiceste, răbdarea prea îndelungată a cuiva, poate potența ura celuiialt.

Iată de pildă eu, ca Român, încep să urăsc din suflet pe toți acei Români, cari după toate aceste ne mai sfătuesc să răbdăm, să suferim batjocura.

V. Drumaru.

Metamorfosa capitalei.

— Film actual. —

De : V. Pribeagu.

I.

La sosire, n'am mai recunoscut Bucureștii. N'ași fi putut crede nici când, că acest Babilon cosmopolit ar ști să simtă vreodată și — românește.

Țara a suferit multă hulă și multe imputări din pricina capitalei, care părea pierdută.

Românii cari veneau la București cu o evlavie fără margini, mai ales cei din Ungaria, Austria și din Macedonia se întorceau desiluzionați și deprimăți, încât în vremea din urmă neamul se obligase să nu mai aștepte nici un bine, nici un îndemn de la București.

Cred că nu e inutil să schițez impresiile unui Ardelean venit la București înainte de metamorfosa.

A venit pentru întâiași- dată în țară și ochii lui s'au umezit de lacrimi, când a zărit treicolorul și dorobanțul. Îl părea că și munții și brazii și râul și văile sunt mai frumoase pe aici decât ori unde pe lume.

Citea numirile stațiunilor cu o sete și o evlavie care nu o pricepe decât cei oprimați.

Il venea să îmbrățișeze călăuza trenului și citea din doască în doască regulamentele afișate.

— »Nu scuipiți pe jos!« — Această avertisare îl supăra. Cum, Doamne fereste, își poate închipui cineva că el ar fi în stare să scuipe într'un vagon românesc...

La Ploiești, în restaurantul gării cerea o sticlă cu bere și plătea un leu. Îl cam altera deosebirea de preturi, având el să plătească în Ardeal numai 40 bani de sticlă. Dar nu se plângea, că doar — după credința lui, l'a înșelat cel puțin un Român și nu un străin. Cumpără o cutie cu chibrituri. Dă cinci bani, în Ungaria însă numai doi. Dar cel puțin a dat statului românesc. De ce scrie însă pe cutie »chibrituri«, acest cuvânt străin, când noi avem atâtea numiri curat românești: lemnușe, aprinjoare, cătrăniță...

Însfârșit ajunge la București. În gară află birjari cu cai frumoși, cari îi plac. Dar de ce umbă vizitiul în »reverendă«, incus cu brâu și cu chipiu rusesc? Că legătură e între capitala României și costumul muscălesc? Sosește la hotel. Camerele sunt mici și scumpe. În Ungaria plătește prețul jumătate, cu toate că chiria caselor e mai mică relativ, la București.

Dar în sfârșit... Iese apoi la stradă și o la pe calea Victoriei. Lume multă și un lux nebul în îmbrăcăminte, cu toate că ele sunt mai scumpe aici decât în Ungaria.

Dar toate le-ar ierta, însă îi bate la urechi că Madame Popescu și Made-moiselle Mița vorbesc tot franțuzește. Stă și ascultă. Trece Nemți pe lângă el și îi aude vorbind nemțește. Trece Unguri și îi aude vorbind ungurește. Bulgarii Sârbi, Ruși, până chiar și țigani îi vorbesc limba lor, fără teamă ori rușine. Numai Românii bucureșteni au are limba, limba lui, ori dacă are, — o disprețuiește. Apoi se oprește la galandare. Tot mărfuri străine și prețurile lor iarăși franțuzește scrise. Firmele străine iarăși. Mme Lux, Mle Leblanc, Georges Patrascano, Belardini, Dulcamaro etc.

În vitrinele librărilor de frunte tot cărți franțuzești, englezești, nemțești. Nici una românească. Apoi niște tablouri de la Paris, de cutare laues Lebrun ori altul, niște nuduri de femei și bărbați, arătând îmbrățișeri cu porniri sexuale, încât sermanul se răpăcește și privește împrejur, nu cum'va l'a zărit cineva că el — le-a văzut? Doamne fereste, ei n'ar cuteza să-și aducă nevasta și fetele pe calea Victoriei... Îl vine în minte că numele stradei nu s'a dat în întelesul că e strada învingerii, a biruinței, ci o fi fost pe aici vre-o femeie nudă, nerușinată, în galandarul cutare, pe care o chema Victoria și vorbea franțuzește cu Monșeril ei, pe bani...

Iată însă că vede și o vitrină cu cărți românești, cam prăfoase, mucegăite. Citește firma: Anticar.

Pe urmă intră la restaurant. Cere o listă și citește: Musaca, Ciulama, Anghimant, Gulas, Papricaș, Șnitzel, Rosbrat, Jaurt, Ciorbă Rusească, Ciorbă à la Grec, Tocană Sârbească, Jahnne de fasole, Ghiveci Bulgăresc, Raclava, Cafea Turcească, Marghiloman, Rosbrat à la Eszterhazy, Beefsteak, Rostbeef și Șvart. Alege Române, ca aici e un adevărat congres internațional de bucate. Bietul creștin cere mai întâi pâne, că singură ea e Românească aici. Apoi după oarecare ezitare, cere o supă de Haga, o porție de *văcuță* cu mazer, (desmierdată, biata vacă) apoi o friptură à la Babiloneaux. Bea apoi un vinișor (ei, pe asta mai face să'l desmierzi), dar apa ce i-o aduce e de — Vichy.

La plată, *chelnărul* îi spune că îi va da restul de la un pol. Stă și se gândește: ce să fie *polul* ăla? Și se simțea strein, ca la Polul Nord. Credea că i-se cere să plătească cu bani grecești, gândindu-se că pe aici e plin cu Stavro-Mavro-Papamihalo-Xeno-Danielo- și Tahopolii.

Placă la cafeana, alegând cu greu între ele, cari se numesc în tot felul numai românește nu, ba Boulevard, ba High-Life, ba Constantinopole; ba Chilon Chilonides și pentru-ca să nu fie confuzie, cere un șvart-negru, cu zahăr alb și apă — de omie.

Pe urmă cerească să afle ziare. Vede o mulțime, nemțești, franțuzești, englezești, ungurești, rusești turcești, »La Roumanie«, »Independance Roumaine«,

»La Politique«, »Bukarester Tageblatt«, »Rumänischer Lloyd«, »Bukaresti Hir-lap«, dar caută înzadar »Gazeta Transilvâniei«, »Românil«, »Lucașărul«, »Libertatea«... Cafeaua îi face o impresie bizară. Tot felul de neamuri, Greci, Turci, Bulgari, Sârbi, Ruși, discutând ca certai, crăcți pe lângă mese, fără nițică estetică în ședere, eu palărilor pe cap și un fum, none, apoi pocniri sălbătice pe o tablă cu forme și desemnuri curioase, un fel de joc de la Bazargic, în care aruncă jucătorii de la unu la altul niște plăci de os, ca niște bani mari, albe și negre, rotunde, cari fac un șgomot de nu poți să citești.

Dar încearcă bietul om și desface un ziar românesc, care fusese mototolit pe masă. Vede că ziarul e datat cu două zile în viitor, că director e cutare Dioghenides, vede că e ediția 15-a, specială, senzațională, cea din urmă și că se numește: *Un ministru bandit*, — adevăc pardon, nu, dar greșise, fiindcă titlul întâiului articol era tipărit cu litere mai mari decât titlul zărilor.

Începe să citească, crezând că acel ministru bandit e de sigur cutare Apponyi, care a răpit școala românească, dar se înșală. Află că e vorba de un guvern românesc, în care toți miniștrii sunt bandiți, lotri de codru, infami, mizerabili, canalii, pungași, rușinea țării, a Europei, a celor cinci continente, — rușinea universului întreg, a trecutului și viitorului etc. etc. fiindcă cel de la lucrări publice a preferit să dea con-

Şeful delegaţiunii bulgare ministrul Tonceff a făcut la sosirea sa în Bucureşti următoarele importante declaraţiuni reprezentanţilor ziarelor „Universul“ şi „Dimineaţa“:

Relaţiunile cu România.

»Guvernul actual regretă că s'a lăsat ca relaţiunile dintre România şi Bulgaria să ajungă la încordare. Actualul guvern bulgar este însufletit de cele mai bune intenţiuni faţă de România. Vă pot spune că unul din principalele puncte ale programului nostru politic este nu numai o amicitie de relaţiuni între noi şi România dar o amicitie efectivă. De aceea noi am primit imediat ca pacea sa se trateze la Bucureşti.

Din primul moment al venirii noastre la guvern, am făcut imediat declaraţiunile cele mai categorice guvernului român, că suntem gata să dăm absolut toată satisfacţiunea cererilor României. Vă cedăm cu dragă inimă şi fără nici un gând ascuns teritoriul pe care laşi reclamat şi sper că viitorul va justifica această cedare.

Acţiunea militară a României.

»Am primit acţiunea militară a României ca o acţiune de pacificare şi avem sincera dorinţă ca România să reuşească să readucă pacea între noi şi foştii noştri aliaţi.

De aceea am şi dat ordine severe ca armata noastră să se retragă pe toată linia în faţa trupelor române, pe care noi le-am considerat ca intrând pentru pace. Noi am înţeles din primul moment că România a făcut războiul spre a ne aduce pacea şi de aceea dezaproband intransigenţa de până acum, dela început ne-am arătat dispuşi să acordăm toată satisfacţiunea României.

Este regretabil că s'a pus atâtă intransigenţă din partea fostului guvern faţă de România şi pot să vă spun că noi am desaprobat-o dela început şi am dezaprobat şi dificultăţile ce vi s'au făcut la Siliştră cu ocaziunea măsurătoarei celor trei chilometri. Trebuie să ştiţi însă că d-l Danew, care este rusofil, nu avea o acţiune liberă. Noi însă care eram în opoziţie nu puteam influenţa întru nimic acţiunea fostului guvern. Primind să luăm răspunderea evenimentelor actuale, ne-am impus ca o obligaţiune principală o înţelegere largă şi de bazele cele mai amicale cu România în dorinţa ca această înţelegere să fie nu numai durabilă dar după cum v'am spus, chiar efectivă.

Acestea sunt sentimentele cu cari am venit faţa de România şi vă afirm că contăm pe înţelegerea conducătorilor poporului român, după cum sperăm că poporul român va aprecia schimbarea de directivă şi de sentimente ce s'a petrecut în Bulgaria dela venirea noastră la guvern, pentru ca să se ajungă la o înţelegere definitivă în Balcani. Cunoaştem toate dificultăţile interne ce le-a avut guvernul român din cauza intransigenţei şi atitudinii d-lui Danew. Guvernul român însă va avea acum ocaziunea să-şi ia revanşa dând României deplină satisfacţiune a cererilor ei. Nu e vorba numai de o graniţă strategică ce vă cedăm. Credem însă că cea mai strategică graniţă ce poate exista între două ţări este o sinceră şi reală prietenie şi pe aceasta v'o oferim din toată inimă.

Diferendul cu Sârbia şi Grecia.

»Noi am dorit ca orice vărsare de sânge, care e absolut inutilă, să in-

cezeze. Pentru aceasta am cerut tot sprijinul României şi suntem recunoscători că atât Suveranul României, cât şi guvernul român s-au arătat binevoitori şi au intervenit pentru ca orice vărsare de sânge să înceteze. Aceasta nu s-a putut. Ceeace pot însă să vă spun, este că între noi şi Sârbi acţiunea militară bate pe loc. Acum două zile Sârbii au avut în lupta dela Coceana 2000 de morţi şi 8000 de oameni scoşi din luptă. Dacă armata sârbească a înaintat pe teritoriul bulgar, într'altă parte trupele bulgare au înaintat spre Pirot pe teritoriul sârbesc, aşa că aceste depăşiri de teritorii se echivalează. Pe frontul principal lupta stă pe loc. Grecii, este adevărat, că au înaintat, dar aceasta din cauză că noi n-am putut opune o armată suficientă fiind împedeceţi în mişcările noastre. Ori cum ar fi însă, noi avem cele mai bune intenţiuni spre a ajunge la o înţelegere cu Sârbii şi cu Grecii.

»Aceasta însă nu înseamnă că vom admite să fim despoziţi. Am venit la Bucureşti ca să facem pacea. Instrucţiunile noastre sunt de natură ca să nu fim intransigenţi şi să facem concesioni. Dar prin aceasta nu înţelegem să admitem ideile de megalomanie şi să primim ca să fim despoziţi de toate drepturile noastre. Dacă Sârbii şi Grecii sunt animaţi de aceeaşi dorinţă ca şi noi de a face pace, avem convingerea că uşor vom cădea de acord graţie şi mai ales şi faptului că avem toată încrederea că şi guvernul român va stăru pentru ca o pace echitabilă să se poată stabili şi ca astfel vărsările de sânge să înceteze. Nimeni nu va regreta mai mult decât noi, dacă nu vom reuşi. Aceasta este însă o ipoteză, la care de sigur nu voim să ne gândim.

Ororile bulgare.

»Este o calomnie tot ce s'a spus. Atât Grecii cât şi Sârbii, profitând de faptul că noi n-avem posibilitate de a comunica cu Europa şi că nu avem decât un singur fir, acela prin Bucureşti, care însă nu era suficient aproape decât pentru comunicările diplomatice, au umplut presa europeană de calomnii la adresa noastră acuzându-ne de orori pe cari le-au comis ei. Ca o dovadă că este aşa, aveţi faptul că la Sofia printre cei refugiaţi sunt şi 300 de familii de cutovlahi, cari dacă au venit la Sofia şi nu s-au dus la Salonic, e tocmai pentru că au fugit de ororile Grecilor. Parte din aceşti Cutovlahi au şi telegrafiat presei europene alaltaeri acest lucru. Dar oricum, pentru lămurirea tuturor, noi cerem o anchetă. Am dorit la început să se facă o anchetă internaţională a Puterilor. Pentru ca ancheta însă să fie şi mai severă, noi ne vom adresa Tribunalului arbitral de la Haga. Voim ca acest tribunal în toată severitatea să se pronunţe. Dacă totuşi el îşi va declina competenţa, atunci vom cere o anchetă internaţională şi veţi vedea atunci că dacă se va constata o crimă din partea unui bulgar, vor fi zece de partea Sârbilor şi Grecilor.

Acţiunea Turciei.

»În orice caz, va trebui să se priceapă că Bulgaria nu va putea ajunge la o înţelegere şi să cedeze foştii ei aliaţi teritorii noi — când se ştie sacrificiile enorme pe cari le-a făcut Bulgaria în războiul cu Turcia, sacrificii de peste o sută de mii de oameni, ceea ce n-au făcut foştii noştri aliaţi. — dacă ni s-ar face dificultăţi pentru ca terenurile ocupate acum de Turcia să nu ne mai revie.

Şansele tratativelor.

»Dorinţa noastră cea mai veche este să împedeceam cu o clipă mai curând vărsarea de sânge care a devenit inutilă. Pacea pe care o dorim, trebuie să fie onorabilă pentru toată lumea, să stabilească o situaţie normală în Balcani, făcând posibilă o colaborare a tuturor statelor balcanice.

Noi credem că în capul acestei colaborări a statelor balcanice trebuie să stea România, care prin civilizaţia ei, prin bogăţia sa economică şi prin puterea sa militară stă într'adevăr în fruntea tuturor naţiunilor din Balcani.

România a intrat din nou în rolul ei din momentul când a vrut să accelereze pacea.

Suntem convingşi, că va persista până la izbânda definitivă a acestei politici, până la încheierea completă a păcii.

Situaţia e în mîna României, şi România are destulă putere ca să-şi impună politica şi interesele, pe cari le urmăreşte.

Prim-ministrul Sârbiei Passici, şeful delegaţiilor sârbi, a declarat următoarele:

»Deşi suntem victorioşi, venim cu moderaţiune la conferinţă. Voim bune relaţi şi în viitor cu Bulgarii. Pentru aceasta ei trebuie să înceteze a ameninţa pe toate fronturile.

»Vrem pacea şi dacă va fi bună vointă din partea Bulgarilor, va merge repede.

»Chestia frontierei este rezervată cu totul conferinţei. Chestia Adrianopolului nu o putem discuta, fiind o chestie europeană.

Intervenţia României era firească şi necesară. Poporul nostru a salutat-o ca binevenită.

Situaţia trupelor sârbe e eseculentă din punct de vedere militar, mult mai bună din punct de vedere igienic, deoarece cazurile de hoeră aduse de Bulgarii s'au imputinat.

Bucureşti 15 Iulie.

Delegaţii bulgari, sârbi şi munte-negreni au sosit în decursul zilei de ieri şi azi cu trenuri speciale la Bucureşti, fiind întâmpinaţi de reprezentanţii ministerului român de externe şi ai capitalei. Pe astăzi seară sau cel târziu mâine dim. se aşteaptă sosirea delegaţilor Greciei în frunte cu prim-ministrul Venizelos.

În decursul zilei de ieri şi azi delegaţii bulgari au vizitat pe membrii guvernului român, asigurându-i de sinceritatea Bulgariei în atitudinea ei faţă de România în primul rând, precum şi faţă de Serbia şi Grecia, cu cari state doresc să ajungă la o înţelegere.

Delegaţii României la conferinţa de pace vor fi d-nii *Titu Maiorescu, Take Ionescu, Al. Marghiloman* şi *C. Diacescu*. Pe lângă aceşti d-ni miniştri vor fi desemnaţi şi câteva personalităţi militare distinse, cari vor avea să se pronunţe asupra armistiţiului şi toate chestiunile cu caracter militar ce se vor ivi. După ultimele informaţiuni e probabil, că conferinţa de pace nu se va mai ţine la Sinaia, cum se proiectase, ci la Bucureşti. Aceasta ca o solicitudine faţă de membrii corpului diplomatic, cari se află în Capitală.

Deodată cu sosirea delegaţilor balcanici, au sosit aici şi numeroşi ziarişti streini. Se şvoneşte, că va sosi la Bucureşti ca spectator simplu şi şeful cadeţilor din Duma rusească, *Miljukov*, marele prieten al Bulgarilor.

Situaţia armatelor române.

Biroul de presă din ministerul de războiu a dat publicităţii astăzi următorul

Buletin oficial.

Pe teatrul de operaţii de la vest: Corpurile de armată se găsesc aproape în linia la Nord de defileurile din zona Klisura-Orbana, văd la Sud de defileuri, în bazinul Săuiei, puternice avangarde. *Avantgardele pentru un moment s-au oprit pe loc.* Ambele divizii de cavalerie se găsesc pe aripile armatei. Linia ferată Samovit-Plevna a fost restabilită. *Nici o ciocnire n-a mai avut loc, afară de cele anunţate prin buletinele anterioare.*

Starea sanitară a trupelor este excelentă. Aprovizionările se fac în mod foarte regulat. Populaţiunea bulgară profitând de faptul că li se plăteşte totul în bani a urcat preţul alimentelor, cari sunt cumpărate în chip benevol de către soldaţi şi ofiţeri. Rechiziţiunile se fac toate cu plată în bani şi produsele sunt oferite chiar de populaţie.

Pe teatrul de operaţii de la Est: În cadrulater trupele corpului de armată ocupă cu grosul lor localităţile importante: Siliştră, Balci, Turtucaia, Dobrici, unde s'au oprit.

p. Directorul serviciului S. S. Maior Alimanescu.

Sultanul către regele Carol.

În unele cercuri de aici se susţine, că Sultanul Turciei a răspuns la telegrama regelui Carol. În răspunsul său Sultanul explică acţiunea Turciei prin necesitatea de a garanta siguranţa Constantinopolului, stabilind o frontieră mai depărtată decât aceea fixată mai dinainte şi prin aceea că încorporând la imperiul otoman teritoriul locuit în majoritate de elementul musulman, Turcia va răspunde mai sigur de menţinerea echilibrului şi păcii balcanice.

Din Boemia. Din Praga se anunţă,

că în cercurile politice se ştie ca zile înainte, că va urma suspendarea constituţiei Boemiei. Cu toate aceste dispoziţiunile celor două patente împărăteşti au produs o mare nemulţumire în toate partidele cehe. Partidul Cehilor-tineri, partidul de drept şi cel radical au avut întruniri, în cari s'a hotărât să adreseze proclamaţii către popor. Partidele s'au declarat contra suspendării constituţiei şi pentru urmări fac responsabil guvernul. Solicitează poporul să lupte pentru restabilirea autonomiei.

Foştii deputaţi ai camerei boeme vor lansa şi ei o asemenea proclamaţie.

Politica naţională a României.

D. Nicolae Iorga a declarat corespondentului din Bucureşti al ziarului »Die Zeit« că România a părăsit definitiv calea urmată în trecut şi că va face de acum înainte o politică naţio-

nală românească. *Această politică, spune d. Iorga, trebuie să aibă în vedere întregul şi nu numai jumătatea* feroastră care trăieşte în regalul liber.* Avem de împlinit, spune d. Iorga, o datorie naţională şi o vom împlini sau de nu vom pieri.

Bulgaria doreşte alianţă cu România. Corespondentul din Sofia al ziarului »Neue Freie Presse« a avut o convorbire cu ministrul de externe *Ghe-nadieff*, care i-a declarat următoarele:

Alianţa cu România o consider ca un fapt împlinit. România stăruie în modul cel mai leal ca să obţină încetarea ostilităţilor. Prin aceasta, România face un mare serviciu tuturor Statelor Balcanice.

Concesionele oferite României sunt definitive. Sacrificiile extraordinare făcute în acest scop sunt într'adevăr foarte dureroase, noi însă le vom uita, fiind convingşi, că ele vor forma baza alianţei, care e în interesul ambelor state.

Episcopie gr. or. maghiară.

»Bud. Hirl.« e informat, că în sesiunea de toamnă a camerei, guvernul ungar va prezenta spre acceptare un proiect de lege pentru întemeierea unei episcopii gr. or. maghiare. Până la toamnă vor fi terminate toate lucrările pregătitoare, aşa că noua episcopie se poate înjgheba în curând.

»Bud. Hirl.« e informat, că toate pedecile, ce ar sta în calea înfiinţării, sunt delaturate. Episcopiiile române şi sârbe n-au nimic de obiecţionat, căci nu se iau credincioşi de la nici o astfel de episcopie. Episcopia maghiară va avea credincioşi cu deosebire în Ungaria, Grecii şi Macedo-Români maghiarizaţi. Aceştia au biserici şi parohii autocefale, cu averi cari le chivernisesc ei, fără amestecul episcopilor, cu cari n-au decât conexiuni spirituale. Numărul acestor fel de parohii este 61. Limba în serviciul bisericesc este cea maghiară. Înfiinţându-se noue episcopii, limba liturgică va fi cea vetero greacă, dar pe lângă aceasta se va putea vorbi liber în biserică şi în jurul altarului şi limba maghiară.

Noua episcopie va fi sufragana a patriarhului sârb de la Carlovci şi va avea titlu de episcopie gr. or. d. n. Festa.

Aceste sunt datele principale ce le dă »Bud. Hirl.« Asupra chestiunii vom reveni.

Francia şi Germania.

În comisiunea militară a senatului francez, senatorul *Doumer* a vorbit despre situaţia externă şi a stăruit pentru întărirea armatei franceze.

Doumer a spus, că prin războiul Balcanic s'a turburat echilibrul politic şi militar al Europei. Înarmările ce se fac dincolo de Rin, în Germania nu dovedesc că pacea ar fi asigurată. *Doumer* constată apoi, că în criza gravă actuală între statele tripleului acord nu s'a ivit nici un moment de neînţelegere şi aceasta aşa va fi şi în viitor.

Germania — a zis oratorul — are o politică neliniştitoare, care în trecutul

struirea unui pod firmei Blum Ischer în loc de dl. Evghenides Scrofolopolos cel mai cinstit om cunoscut de toţi în ţara »Românească«. Tot cu titlul senzaţional citeşte apoi despre: »Pungăşile nemeapromite de la Interne«, — »Hoşiiile de la Casa Risericii«, »Uriasele matrapazăcluri de la Tramvaele Bucureştene« etc. etc.

Bietul Român păleşte la faţă, îl trec flori şi sudorile, îşi încheie bine haina şi se simte parcă ar vrea s'o tlească la fugă din ţara asta, unde toată lumea fură şi înşală, în frunte cu miniştrii, cari fură şi hoşesc cu învoirea Neamţului, a Regelui, care a avut îndrăzneala să dea sancţiune acestor hoşii...

Iată însă că află şi alte lucruri, mai puţin înfloritoare: »Crima floroasă din strada Huhurozu«, »Adulterul din fundătura Burducaci«, »Inercarea de sinucidere din plaşa Ipsilanti«, »Avortul forţat din Dealul Spirei«, »Furt cu spargere în mijlocul capitalei«, »Uite popa nu e popa, în grădina din Cismegiu«, »Furt cu spargere pe şoseaua Kişeleff«, »Groznicul incendiu la barieră«, »Omorul din strada Goleşti« etc. etc.

Ei, nu e modru, aici sunt în capitala banăclilor din toată lumea! — se gândeşte bietul Ardelean.

Apoi trece la ştiră, la telegrame. Află, că un vagon de marfă a deraiat în Statele Unite din America, o clae de fân a fost distrusă de flacări în Ho-

nolulu, a căzut grindină în Patagonia, în China a fost aflat mort un necunoscut, în Australia au fost ploii torenţiale, în Sahara s'a prăbuşit o stâncă şi a strivit piciorul unei camile, care era proprietatea chevidului« etc.

Ei, acu era în curent cu lumea şi cu mersul ei, dar ar fi vrut să afle ceva şi din Ungaria, dela fraţi, deoarece ştie că acolo chiar acum se desfăşura o străjnică luptă în cameră din partea naţionaliştilor români, apoi că urmau la desbatere câteva procese de presă şi că la o adunare de popor jandarmii puşcaseră vre-o cinci ţărani români...

Al iată că află în sfârşit o telegramă — specială, dela corespondentul ziarului, — dată din Budapest, care glăsuia astfel: »După un frumos discurs al deputatului *János de Kövsháza* în chestia regulării fluviului *Maros*, ministrul *Géza Polonyi* spulberă într'un magistrat discurs acuzele netemeiate aduse de un deputat Slovac, *Sándor Vujda-Voivod*, care acuzase guvernul de nicoai prigoniri (aplauze) cari le-ar fi suferit din partea tribunului presei din *Kolozsvár*, unde au fost pedepsiţi nişte ziarişti din *Nagyseben* şi *Brassó* (aplauze).

Faukeroff.

Ardeleanul devenise palid şi a stat câteva timp cu pumnii încheşti. După o astfel de informaţie despre viaţa celor patru milloane de fraţi asupriţi,

n'ar fi fost lucru norocos să fi dat faţă cu directorul şi corespondentul acestui ziar din capitala României libere de unde se spune, că răsare soarele neamului.

Dar a ieşit la stradă. Aici lume multă, elegantă muscali ducând franco române gătite cu mătăsuri şi brilate, iar pe trotoarele stradei Victoria Nuda atâtea femei şi cavaleri. Doamne, (gândea ardeleanul) cu cât se cheilueşte pe calea Victoriei într'o singură zi, ai putea salva şcoalele unui neam robit, un neam de fraţi, numărând 4 milloane...

Şi l'a cuprins o durere moleşitoare, o desnădejde, comună de altfel la toţi bunii Români cari veneau la Bucureşti.

Vorba d-lui Iorga: pe calea Victoriei defilează în fiecare zi neruşnarea unui neam »rac, trândav, lipsit de ideal naţional.

Vedea lumea şi judeca. Vedea defilearea cu ruscali a cocotlor »reformate« din circulaţia la Viena şi Budapesta, ca să vină la Bucureşti cu un »agio« urcat, vedea boeri palizi, trâmuri, cu monolou, — cari dau unui musical la zi mai mult decât au dat în viaţa lor pentru visul neamului, care aşteaptă să fie împlinit, un faun lîhnit în alergarea lui după o mască cu hărţii de liberare din patru spitaluri şi două penitenciare... vedea cocoane gătate, cărora le creşte copiii o săculancă şi le fierbe o igancă, — ca ele să-şi

poată revanşa bărbaţii cu puşlamale de pe trotuare...

Şi mergând aşa, cu gânduri, iată că îl opreşte un bărbat siab, palid, de statură robustă de altfel, care îl a-grăieşte:

— Dacă nu mă înşel, eşti Andrei Pruncu.

— Da! Eu sunt. Imi pari aşa de cunoscut...

— Ei, cum nu, doar am fost camerazi la Universitate. Eu sunt Adrian Moeră.

— Aşa-i! Ah! ce surprindere! Dar ai slăbit rău frate, — ce ai, doar eşti bolnav?

— Har Domnului nu sunt. Dar muncesc mult şi abea am ce să mănânc. Inchipueşti, eu, Dr. în litere, dau lecţii la 5 copii, din toate studiile, pentru 75 lei la lună, iar sara cânt cu pianul la seratele stricaţilor astora... când... Ei dar ce să-ţi mai povestesc?

Şi au plecat amândoi, dealungul stradelor spre Cismegiu, povestind. Acolo nu vedeau decât dame germane, cu copiii lor şi igance — servitoare, însoţite de soldaţi, din conversaţiile cărora într'adevăr aveau ce să înveţe copiii bolterilor români lăsaţi în paza acestor servitoare.

— Şi vezi frate, — spunea Românul bucureştean, — aşa o duc eu de 10 ani. Nu m-aşi plânge, dar mă doare dispreţul de care sunt împărtaşit chiar din pricina că sunt şi eu Român şi

ştiu mai mult decât găgăuţele din Fanar. Merg pe la ministere şi aflu cu durere şi dispreţ, că toţi Bulgarii toţi Grecii sunt cocotaţi la posturi bune şi de încredere. Parcă ar fi un sistem a-nume de a îngrăşa pe toţi balcanicii dusmani nouă. Românul e sergent de stradă sau proleter intelectual. Străinul se pricopsşte. Am ajuns la convingerea că noi sau suntem proşti, incapabili, sau suntem foarte fără noroc, având o străjnică afurisenie asupra noastră.

Se făcuse seară. Au luat masa împreună pe urmă s-au dus să asculte nişte kuitari. Şi cum ardeleanul cel nou venit, după două ceasuri de aşteptare nu fu atât de norocos să audă o singură cântare românească, nu s'a mai putut stăpâni. A chemat chelnerul şi l-a întrebat dacă e exilată cântarea românească...

— Ei, Domle, — şta e un restaurant mai civilizată! — îi răspune chelnerul neamţ.

Iar Adrian Roşu, cu un zîmbet amar îl mângăia astfel: »Ca să asculţi o doină, nu veni la Bucureşti. La Braşov, la Sibiu, acolo da, — sau în Moldova. Poate şi aici, pe la mahală. Astora nu le trebuie, că li ruşine să le placă cântările lor.

Ascultaseră Tarantelle, Kacke Wolke-uri, valsuri vienezee, rapsodii greceşti, Gigg-uri engleze, romanţe franţuzeşti, ciardaşuri maghiare, melodii ame-

apropiat devenise agresivă față de Franca. Ea, dușmana noastră de odinioară, este și azi cea mai periculoasă pentru noi. De aceea trebuie să ținem armata noastră la nivelul armatei germane.

Principiul lui Monroe. In camera Statelor-uite din America s'a prezentat un proiect de concluz, prin care se impoștează principiul fostului prezident *Morroe* (1817—1821), care a statorit, că America e a Americanilor și Europeanilor nu li se admite nici un amestec în afacerile americane. In proiectul de concluz se declară următoarele:

Nu putem admite pe aceasta emisferă înstăpânirea sistemului de colonizare a popoarelor europene, cu deosebire colonizarea acelor popoare, cu cari rassa caucazică nu poate să se asimileze și nu vrea.

Pasagiul din urmă vizează pe Iaponzi, cari și-au manifestat dorința de-a întemeia colonii japoneze în Mexic.

România și tripla alianță.

Marele ziar berlinez *Der Tage* publică un articol intitulat: *»România și tripla alianță»* de generalul Keim.

România, spune autorul articolului, iese învingătoare fiindcă a făcut o politică în genul lui Bismark adică o politică strict națională fără sentimentalism și fără considerație pentru ficțiunile diplomatice.

Unele cercuri au fost indignate de purtarea României. Austria mai cu seamă s'a plâns de aceasta, căci șpera să câștige Bulgaria și s'a văzut deodată amenințată să piarză România.

Autorul arată apoi, că nemulțumirea din România contra Austriei se datorește tratamentului la care sunt expuși transilvănenii.

Trecerea României de partea dușmanilor Austriei ar fi primejdioasă pentru situația militară a triplei alianțe, căci numai neutralitatea României ar însemna lipsa unui sfert de milion de trupe exceleente.

Dacă aceste trupe ar trece de partea Rusiei, succesul Austriei contra Italiei ar fi cu desăvârșire exclus.

Germania și Italia au deci tot interesul ca să se intereseze de ceace se petrece în Austria, căci tripla alianță trebuie să recâștige România, care constituie un factor sigur în sistemul militar al triplei.

Bandiții condeiului.

Presa ugară și soldatul român.

Ziarul „Seara” care ne sosește scrie următoarele:

»Gazeta Transilvaniei», ultimul număr, relevă cu scârbă atitudinea josnică a pressei maghiare, care, în mijlocul unei întregi Europe entuziasmate de acțiunea noastră în Balcani, ea singură, nu găsește cuvinte mai umiltoare pentru soldatul român.

»Gazeta Transilvaniei» reproduce

ricane, tot felul, dar n-am auzit, seara întregă, nici o romanță, nici o cântare populară românească.

Nesimțindu-se destul de »civilizați» pentru un asemenea local, au plecat Pe drum auzeau muzici din alte părți, dar tovarășul mai vechiu spunea că pretutindeni e la fel. Astfel au ajuns la un vârlăc.

— Să intrăm și aici! zise cel nou venit.

Și au intrat. Un program mizerabil, dar taxa mare. Nici cel mai prăpădit oraș din Ungaria nu ar suferi așa o trupă. Venise pe scenă o nemțoaică bătrână și încerca un cântec cu o cântare nemțoească, de credeală că s-a îmbătut o cloacă.

Aceoași rablă apărură mai târziu, cântând o cântare maghiară. De sigur era ovrăcă din Budapesta, aducătoare de civilizatie pentru proștii Valachi.

Apoi o »reformată» franceză. Pe urmă o grecoaică, o rusoaică, o spa-

căte-va părți dintr'un articol apărut în »Az Ujság» care, după cum se știe e organul semi-oficios al primului ministru Tisza, faimosul împăciuitoar al Românilor cu Ungurii.

După ce »Seara» reproduce perfidiile ziarului »Az Ujság», continuă:

Dar aceste infamii pornite dintr'o sursă oficială n'au fost singurele apărute în presa maghiară. Și ziarul »A Nap», și mai toate ziarele ungurești sunt pline de infamii la adresa noastră.

Le-am reprodus ca un document al mentalității ungurești, ca o dovadă a stărei de spirit ce domnește în Ungaria pentru poporul român de pretutindeni.

Impăciuitoarul ministru Tisza, după ce vreme îndelungată s'a arătat cu ramura de măslin în mână, azi și-a dat în petec, și și-a arătat sentimentele lui sincere și adevărate.

Cu atât mai bine. Vor ști și frații noștri de peste munți să se păzească, și vom ști și noi cu cine avem de-aface.

In Franca și la noi.

Invățături.

Mai revenim odată asupra cauzelor depopulației Franceiei, despre care am scris un articol în un număr anterior. Vom face aci o mică comparație între unele stări din Franca și dela noi. Căci câteva din cauzele, cari produc acolo scăderea numărului populației se ivesc și în fericită Ungarie, făcând ravagii simțitoare.

Despre acest fenomen trist din Franca au scris studii temeinice *Foville*, *Bertillon* și acum mai de curând *Felice Clement*. Acesta a publicat la 1910 un studiu cu titlul: *La depopulation en France*, în care între altele a-utorul înșiră și cauzele, cari contribuie la reducerea populației.

Prima cauză este, că poporul de la țară se îmbulzește la orașe. Această imigrare așa zicând de la sate în orașe a făcut ca în decurs de o sută de ani numărul orașelor Franceiei, cari au preste 100 mii de locuitori, s'a urcat de la trei la cincisprezece. *Clement* e de părere, că locuitorii din orașe s'au căsătorec mai anevoie, mai târziu decât cei dela țară și astfel și productivitatea e mai redusă.

Remediul, ce-l recomandă *Clement* contra acestui calamități este să se desvoolte tot mai intensiv economia rurală între țărani, să se introducă între țărani metodele cele mai practice ale economiei raționale, să se facă împăduriri, canalizări etc.

La noi, la poporul românesc din Ardeal imigrarea în orașe se face în măsură mică. Orașele noastre în mare parte sunt străine de noi și n'au nici o atragere pentru Român. Apoi Românul e iubitor de natură, de liberă mișcare, pe care o poate avea mai bine la sate decât la orașe.

Dar cu toate aceste avem să urmăm și noi sfaturile lui *Clement* de-a deda poporul nostru cu economia tot mai rațională.

O altă cauză a reducerii populației sunt dările prea mari în Franca.

Clément face următorul mic tablou referitor la dări:

In Rusia se vine în general dare pe un locuitor 37. franci pe an, în Anglia 50, în Italia 52, în Germania 58 în Austria 64, în Franca 99 de franci. Greutatea dărilor o simt cu deosebire familiile cu mai mulți copii, căci cele mai onoroase sunt dările de consum și vama pe articli de nutriment. Dar în ce privește darea mare de 99. de franci în Franca, trebuie să știm, că pentru Francezi e mai ușor a suporta aceasta dare, decât d. e. la noi 64. franci. Alte venituri are țărânul și burghezul francez, decât al nostru și în general populația franceză e mai cu stare ca a noastră.

O a treia cauză a împușării natalității este prostituția, cu deosebire la orașe, dar cauza cea mai remarcabilă, care roade la rădăcina existenței Franceiei, este alcoolismul. De la 1830. s'au sporit foarte mult cărciumele. Azi numărul lor este de o jumătate de milion. *Clément* constată, că alcoolul slăbește poporul în privința economică, atacă capacitatea de câștig a lui, îi reduce la minim sentimentul moral, îi subminează forța spirituală și fizică și toate aceste contribuie mai mult decât ori ce la reducerea cazurilor de naștere.

Alcoolismul își face ravagiile și la noi și la aceasta avem să fim atenți. Statul ar putea face foarte mult pentru împedecarea lăptirii acestei calamități a omenirii, d. e. chiar și prin închiderea în întreagă țara a birturilor în Dumineci și serbători. Dar statului îi trebuie bani și nu voiește să supere pe draguții de Jidani, căci cei mai mulți fabricanți de spirt sunt din aceasta rassă.

Din cauza aceasta noi trebuie prin capacitări și prin toate mijloacele, ce ne stau la dispoziție să reținem în cât se poate pe poporul nostru de la pătima beției. Atunci vom ajunge ca să fim în locul prim în privința natalității, care în Ungaria se șifrează astfel:

In cei zece ani din urmă pe câte o mie de suflete au revenit: la Sârbi 41.1%, nașteri, la Slovaci 37.8, la Croați 36.5, la Români 36.4, la Germani 35.8 și la Maghiari 35%.

ȘTIRI.

— 16 Iulie 1913.

Conuila. Dl. Dr. *Ioachim-Valeriu Ciurea* avocat în Brașov și d-șoara *Elena Fărnu-Dimitrescu* din Brăila ne anunță celebrarea religioasă a conuilei lor, care se va serba Duminecă în 21 Iulie st. v. la orele 6 p. m. în biserica ortodoxă-română a Sf. Nicolae din Brăila.

Din acest prilej dl. Dr. *Ciurea* a dăruit prin redacția ziarului nostru suma de 100 cor. fondului zărilor. Adresăm mirilor mulțumită pentru darul marinos și urări călduroase de fericire.

Răspunsul d-lui Clémenceau. Dl. G. Clémenceau, fost primministru al Franței, căruia un grup de intelectuali și oameni politici din România i-au trimis o telegramă de mulțumire pentru felul cum d-sa a luat apărarea cauzelor drepte ale României, a răspuns printr'o telegramă de mulțumire din stațiunea balneară Monte-Dore (Franța). Telegrama a fost adresată d-lui profesor dr. C. Angheliescu și o publicăm mai jos:

D-lui dr. C. Angheliescu, profesor la facultatea de medicina și amicilor săi. București:

Monte-Dore 25 Iulie. — Foarte mișcat de cuvintele voastre de prietenie, vă rog să fiți încredințat, în todeauna de sentimentele mele de fraternitate. — (ss) Clémenceau.

Moartea unui ofițer român. Din Craiova se anunță: Joi dimineața a încetat din viață la locuința părinților săi din sr. Ungureni, sublocot. *Mihail Lăzărescu* din reg. 17 infanterie. Pricina morței, e o intoxicație alimentară, provenită din consumațiunea de sardale stricate, pe care le luase la un

prânz în Vratza (Bulgaria). Imediat după aceasta simțindu-se rău, Lăzărescu a cerut să fie internat în spital, iar în cele din urmă, a fost adus în Craiova la familia sa. Mult însă nu a avut să viețuiască, căci după o zi de groaznice suferințe a murit.

Moartea lui a produs o impresie extrem de dureroasă printre cei ce l-au cunoscut și l-au apreciat, ca un bun avocat și publicist. Autoritățile locale, în vedere că Lăzărescu și-a dat sfârșitul tocmai când putea să fie mai folositor țării, au hotărât să facă defunctului ofițer o înmormântare deosebită.

M. Lăzărescu moare în vârstă de 26 ani. Sub pseudonimul »Oiteanu» a colaborat mai mulți ani la ziarele naționaliste »Apărarea națională» și »Neamul Românesc», iar de câțiva timp conducea o revistă economică din București.

Manevre militare în aer. Din Veneția se anunță: Manevrelor flotei aeriene cari se fac aici sunt cel mai distractiv punct pentru cei ce-și petrec vara în Veneția și Lido. Se știe, că insula Lido e provăzută cu puternice fortificații din partea comandamentului militar italian, iar în fața Veneției se ridică un bastion de apărare, acărui construcție a costat milioane de coroane, așa că vasele de război ale puterilor străine nu se pot apropia nici 10 chilom. de orașul lagunelor. Aceste fortificații au fost provăzute acum și cu o secție aeronautică și aviatice, a căror manevre sunt urmărite și admirate de toți locuitorii. În fruntea acestei flote aeriene e un balon de aluminiu, a cărui formă e ca și a baloanelor Zeppelin, are însă specialitatea că la o anumită înălțime devine invizibil, contopindu-se cu culoarea cu a aerului. Tema unei manevre din săptămâna trecută a fost: combaterea balonului de aluminiu, care venea dinspre Trieste spre Veneția. Când balonul se apropiase la distanța de câțiva chilometri de Malamocco, se se repezără din jurul fortificațiilor patru hidroplane, cari după ce sfârșiră undele mării câteva minute, se ridicară în aer pornindu-se în goană nebună după balonul, care marca pe inimic și cerând să-l încunjure ca în felul acesta să-l silească să se predea. A fost cât se poate de înversunată această goană; aeroplanelor se învârtiau la dreapta și la stânga dar balonul totdeauna a reușit să iasă din cursă, până când pe țărâm începură să detune tunurile (fiecăre câte-un colos) și deodată pe corpul balonului se observă o pată neagră semn că »balonul-dușman» fusese nimertit de o lovitură de tun. În momentul acesta balonul se predă iar cele 4 hidroplane îl încunjurară și-l aduseră triumfătoare în port.

Caravana de țigani, despre care am amintit, că fusese zilele trecute prin Arad, unde membrii ei au fost bănuți ca spioni ruși, a sosit alaltaeri în Dobrița, unde conform avizului poliției din Arad, li s'a cercetat cu deamăun-tul toate bagajele. În decursul acestor cercetări poliția din Dobrița n'a aflat nici o scrisoare suspectă asupra lor, în schimb însă la »vaivoda» caravanei a fost găsită suma de 20.000 cor. Țiganii susțin că acești bani i-au primit, parte dela rudenile lor din Rusia, parte i-au câștigat prin muncă cinstită.

Știri mărunte. În comuna Cerna din comitatul Bereg a izbucnit epidemia de variolă (vârșat), care până acum a secerat trei vieți omenești. În întreg comitatul s'a ordonat revaccinarea.

Din Londra se anunță: În insula Jamaica a avut loc un puternic cutremur de pământ Duminecă, care a cauzat pagube enorme. Cutremurul a fost mai puternic decât cel din 1907. Amănunte asupra ravagilor cutremurului nu au sosit deoarece legătura telegrafică e întreruptă.

Din Copenhaga se anunță că în urma deraierii unui tren expres lângă Esbjerg, au fost omorâte 16 persoane și 20 au fost grav-rănite.

Prin pădurile Ștriei și Carintiei se atine de câteva săptămâni un animal sălbatic, care omoară toate animalele ce-i vine în cale, pricinuind pagube colosale. Nu se știe ce fel de animal poate fi; se crede la început că ar fi un lup. Din câteva fire de păr însă ale acestui animal, cari au fost găsite pe ranele unei vaci sfâșiate, se deduce că ar fi un leopard, care probabil a scăpat din vre-o menajerie. Groaza populației e la culme. Pentru prinderea temutului animal se va porni zilele acestea o vânătoare cu gonaci, cum nu s'a mai pomenit în Europa. La vânătoare vor lua parte mai multe regimente de soldați.

Aviz. Am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațială în Mocui (com. Cluj). inst. Câmpiana. — Dr. Liviu Dan.

De vândut un atelier de păpușerie, într'un oraș cu circulație mare, unde sunt mai multe școli medii. Prețul 500 cor. Detariului la Administrația ziarului. 3-3

Atragem atențiunea cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: Székely și Réti, fabrică de mobile.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Chinema-Mercur. Acestui stabiliment i-a succes să-și procure filmul, pus în circulație de abea de-o lună, »Un proscris» dramă în 5 acte; durata 1 oră și 1/2, cu singurul drept de reprezentare pentru Brașov.

Teatru, concerte și petreceri.

Ținerimea română din Avrig invită la reprezentația teatrală împreunată cu dans ce se va aranja, Duminecă în 3 Aug. n. la orele 8 seara, întru amintirea împlinirii a 25 de ani dela întâia reprezentație teatrală română din Avrig. Reprezentația se va da în sala hotelului comunal. Venitul curat se va întrebunța pentru îngrijirea mormântului lui *Gheorghe Lazăr*.

Ținerimea studioasă din Săliște își va ținea obișnuita petrecere de vară în 2 August st. n. (Sf. Ilie) la »Neted», continuare seara în sala școlalei. La caz de timp nefavorabil se va ținea numai seara în sala școlalei. Venitul curat e destinat fondului pentru ajutarea studenților săraci din Săliște.

Reuniunea gr. cat. de cântări »Concordia» din Oravița-rom. Invită la concertul festiv împreunat cu teatru, cu concursul »Reuniunii de cetire și cântărie» din Cllova-mont. din incidentul jubileului de 25 ani dela aranjarea primului concert, Sămbătă la 2 August st. n. 1913 (în ziua sf. Profet Ilie) în grădina dela »Coroana ungară» din Oravița sub conducerea învățătorului *Ioan Bogdan*.

ULTIME ȘTIRI.

Londra, 29 Iulie. O știre sosită aici din Constantinopol comunică, că trupele rusești au trecut pe teritoriul turcesc din Asia mică. După o altă versiune Rusia va trimite o escadră la Burgas.

Paris, 29 Iulie. Știri sosite aci din Madrid comunică că Duminecă a izbucnit în Lisabona o revoltă militară. Ziua întreagă ar fi avut loc lupte crâncene pe străzile orașului.

Petersburg, 29. Iulie. Delegații conferenței de pace pretind de la puteri ca Turcia să fie provocată a ținea hotărârile conferenței din Londra. În caz contrar alianții Balcanici ar ocupa Constantinopolul și Turcii vor fi scoși din Europa.

Sofia, 29 Iulie. Legătura telegrafică cu Vidinul e întreruptă. Să zice, că Sârbi au intenționat să intre în Vidin, dar trupele române, prevenind pe Sârbi, au ocupat ele orașul.

Constantinopol, 29 Iulie. Guvernul otoman calculează la neînțelegerea puterilor. Crede, că Anglia, Franca și Germania nu vor aproba intrarea Rușilor în Armenia. Să zice însă că Rusia va a-lunga eventual pe Turci din Tracia, cu trupele cari vor debarca la Burgas și vor înainta către Adrianopol.

POSTA REDACȚIUNII.

Mai mulți meseriași. Sibiu. Vă rog să iscăliți dacă doriți să publicăm și să ne arătați, dacă cei vizai și-au vândut intenționat casele la streini și mai dorim ca să ne arătați cine dintre Români s-a arătat gata ca să cumpere casele din chestiune. După ce ne veți arăta toate acestea și veți iscăli ca toții, vom publica, căci numai așa vom da dovadă cu toții de bunăvoință și intenții curate.

Proprietar:

Tip. A. Muresianu: Branisce & Comp
Redactor responsabil: Ioan Erolea.

Aducem la cunoștința On. public, că desfacem **depositul de mobile**, care se află în Strada Porții Nr. 60. Vindem cu **prețuri scăzute**. MOBILE din lemn, fier și aramă, precum și PERDELE.

Székely și Réti

Brașov, Strada Porții Nr. 60.

Marosvásárhely, Széchenyi-ter Nr. 47.

De vânzare o cassă de bani Wertheim și o sobă de gaz.

Expert de croitorie, încredințat de Ministerul Pregătește în atelierul propriu **Haine de Domni** din sferă modernă cu lucrători de primul rang neindiogiene-
Tellmann Béla Confectionare de mantale englezești pentru dame și costumuri.
 24-25 Pentru studenți și orășeni prețuri moderate.
 Comande din provincie se execută, fără măsură, a la sub în garanție.
 Sosal de modă, **BRAȘOV**,
 Biserica Piața Prand, rădăcina Târgului Cailor deasupra mag. Schurz. etajul I.

Atelier dentist special I. de Viena.
CAROL BERNWIESER
 fost asistent și tehnic de primul rang în atelierele din Viena. — Atelier special de Viena pentru dinți moderni: Corsana de aur, poduri, lucrări de porțelan și aparate de dinți.
 Optuator, supărarea de vine și regularea pentru vorbit ș. a.
 24-25
 Oarele pe zi dela 9-12 și 3-6 oare.
 Duminica și sârbătoarea dela 9-12 oare a. m. | **BRAȘOV, Strada Castelului 46. Lângă Hotel Continențial.**

Reprezentanța principală a
Fabricei de Mașini a Cailor ferate reg. ung. de stat
 pentru mașini de treierat, motoare — benzin — gaz și locomobile, instalațiuni de mori, tot felul de mașini și unelte agricole. — **Novitate! Patent „Record II” mașină de sămănat**, șir pe șir, care sămăna în rânduri și gunoeste: 8 mașini într'una
 Reprezentant al fabricii de mașini **Massey-Harris S. A. Toronto, America de nord** pentru legat snopi, mașini de secerat. Aparat de cosit, greblat.
Novitate! Massey-Harris, Grebla de tras brânză, combinat de întorsător de fân, 2 mașini într'una construite din oțel.
 Reprezentant al fabricii de mașini **Fehér Miklós S. A. Budapest**, de (slep.) Benzinlocomobile pentru scopuri de tracțiune de **pluguri și imblăști**, mai de parte pentru mori, sau Hexelmașini, Benzin-motoare și articole pentru mașini de imblăști, aparate pentru mori, tăiat balne. Instalațiuni complete pentru camera de fureș.
 Reprezentant al **S. A. Alfa Separator**. Mașini pentru lăptării de toată specia, aparate de răcit untul, ire oare, instalații complete pentru lăptării celei mai bune aburitoare de nutțea ca mașini de recit aerul.
 Automobile, autobuse diverse cu garanție. 39-100
 Mașini de transport pov. ră pentru vapoare.
 Eternit-Schist cel mai bun coperiș.
 Afaceri de schimb (trampă) cu mașini de treierat de tot soiul, motoare, mașini agricole și unelte de agricultură, cu condiții avantajoase
Părți constitutive de mașini.
 Reparaturi de mașini și unelte agricole cu prețuri ieftine prin mașiniști angajați spre acest scop.
 Cantor și deposit **Josef Lányi BRAȘOV, Str. Lungă 201.**
 Telefon 382. Interurb.

Pentru gunoarea pământului!
Fâina Thomas veritabilă!
 Marca originală „Steaua” provăzută cu plumb original.
 este cel mai bun și ieftin mod de îngrășarea pământului.
 A se feri de imitații.
 Se atrage atenția cu deosebire asupra prețurilor ieftine de prezent.
 Veritabil numai dacă este umplut în astfel de sac și
Wilhelm Kalmár, Reprezentant general al Thomasphatfabrik, Berlin.
 BUDAPEST, VI. Andrássy ut 49.

Societatea acționară „Hebe”
 P. T.
 Direcțiunea asociației acționare „Hebe” dela băile de apă minerală alcalico-muriatice din Săngeorgiu-Românesc aduce la cunoștință On. Public că luând în stăpânire aceste băi cu renume atât de bun, în vederea unui sprijin și mai mare din partea On. Public românesc a reorganizat această stațiune balneară după confortul modern necesar, reducând totodată simțitor atât prețul scaldelor, cât și al cvartierelor.
 Deasemenea sa îngrijit ca să angajeze un hotelier priceput care stă la dispoziția onoraților oaspeți cu o bucătărie bună și etină.
 Prețul scaldelor calde: cl. I 1-20 Cor. cl. II 1. — Cor. Scaldă rece 40 fileri.
 Odăi de închiriat în urma mai multor clădiri nouă cari sau făcut sunt din abundență și prețul lor variază între 2—6 coroane.
 Efectele miraculoase ale acestei ape vindecătoare sunt în genere cunoscute, așa că ne dispensează de ori ce alt reclam.
 Rugăm deci on. Public românesc să binevoiască a ne da tot aprijinul.
 Direcțiunea societăți acționare „Hebe”
 1-3

Concurs repetit.
 Pentru întregirea postului de **cantor** în parohia Brașov-Ceta-te, în protopresbiteratul Brașovului, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare.
 Emolumentele împreunate cu acest post sunt cor. 1000 salariu plus venitele cantonale însumă de aproape 200 cor.
 Cererile de concurs se vor înaintea oficiului parohial Interminul deschis, iar concurenții se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică pentru a cânta și arăta dexteritatea în tipic.
 Nou alesul va fi obligat a ținea în fiecare zi vecernie și utrenie iar Duminica, sârbătoarea și Vinerea eventual și înalte zile și liturghie.
 Din ședința comitetului parohial ținută la 6/19 Iulie 1913.
 Dr. Emil Dan secretar 3-3
 Dr. N. Vecerdea președinte

Stabilimentul de hidroterapie
 dela băile Eforiei școalelor române din Brașov, s'a deschis la 1 Mai st. n. a. c. Stabilimentul este modern instalat cu toate aparatele cele mai perfecte. Tot felul de dușuri cu presiune, cari se pot regula după felul boalei și constituțiunea bolnavului. Băi cu aer cald, Băi parțiale cu aer cald. Băi cu acid carbonic.
Secțiuni separate pentru femei și bărbați
 Cura se face sub controlul medicului dirigent **Dr. G. Baiulescu** (oarele de consultațiune dela 7-9 a. m. și dela 4-5 p. m.)
 17-20 Administrația

Magazin de pălării luat în primire.
 Am oncare a aduce la cunoștință On. public, că am luat asupra-mi dela moștenitorii după **NAGY ISTVAN**
Magazinul de pălării și voi continua afacerea tot sub firma veche.
 Rugându-mă de o cercetare numeroasă semnez cu toată stima
Succesorul Nagy István,
 Brașov, Șirul inului Nr. 35.
 1-3

S-a deschis din nou
Restaurantul dela Promenadă
 Renovate din nou toate localitățile, modern aranjate două săli de mâncare, cameră separată, Terasă cu mese și grădină.
Bucătărie de clasa primă, Bere excelentă Dreher, Vin de masă curat. Diferite sorturi, Vin în buteli, Șampanie, Lichieri etc.
 Prețuri solide! Serviciu cu atenție!
 Imi iau voe a invita pe On. public din oraș și jur a vizita Restaurantul, recomand bucătăria care este vestită ca foarte bună. Primesc abonamente pentru cost în Restaurant și afară cu preț moderat.
 Cu toată stima:
Peter Renovich
 birtaș.
 25-52

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei”,
 se pot face ori și când pe mai îndelungat sau lunare.
 Administr. „Gazetei Transilvaniei”

Semințe economice!
 Și adică: Sămânță de sfeclă și de ierburii în toate felurile, sămânță de trifoi și lușornă mară alesă și fără mătase cu atest și plombă de stat, toate în calitatea cea mai bună și cu prețurile ieftine.
 Totodată ne permitem a recomanda la Domnii economi **varul nutritor alui Barthel din Viena** al cărui singur deposit pentru comitatul Brașovului și comitatelor vecine să afă la noi (19-20)
J. L. & A. Hesshaimer BRAȘOV.

Odăi frumoase mobilate se închiriază lunar, sau cu ziua cu preț ieftin în **Villa Kertsch.**
 Cetiți și răspândiți „Gazeta Transilvaniei”

Apfelbach H.
 BRAȘOV, Strada Porții 18.
 (La regele gulerilor.)
 Vă recomand magazinul meu mare de ciorapi de bărbați, dame și copii și ciorapi de turist, cămași albe și colorate de turist. Ismene lungi și scurte până la genunchi. Guleri manjete și cravate moderne. Umbrele, Toalet și Parfumerie.
 Vă servesc solid și sigur.
 47-52

Școala de menaj și economie
 a **Reuniunii femeilor evanghelice din Brașov**, începe cu 1 Septembrie st. n. anul școlastic se primesc fete și femei în etate dela 16 ani în sus. Fetițe în etate dela 10 ani în sus se primesc ca interniste cu întreaga întreținere, și supraveghiere conștientoasă. — Două profesoare care a studiat pedagogia în Germania și Viena. — Odăi spațioase în fața soarelui.
 Informații se pot lua dela d-na prezidentă **Frida Schnell**, Scheiu, Str. Cimitirului 10/a și **Hermine Thomas**, Târgul inului 29 dela orele 2 1/2—3 1/2, cu excepție în **Dumineci și Sârbători.** (2-4).

Apă minerală. Societate pe acții a birtașilor.
 Recomandă apa minerală, scoasă după cel mai nou sistem din
Isvorul Bodoker Vilma
 de medici recomandată pentru cura catarului organelor de respirație la boale învechite, are efect alinător și vindecător.
 Isvorul „**Bodoker Vilma**” e îngrijit după spiritul timpului de astăzi, apa minerală e eminentă răcoritoare dietetică și ieftină.
 Administrația: **Strada Orfanilor Nr. 17. Brașov.**
 Telefon 509. (80-50).

N. I. FOLYOVITS SUCC.
Holtrich-Ujhelyi,
 BRAȘOV, Târgu grâului Nr. 4.
 Mare asortiment în stofe moderne pentru dame și bărbați — Stofe de haine și Albituri. —
Trusouri complete. 94-104
Serviciu prompt! Prețuri ieftine!